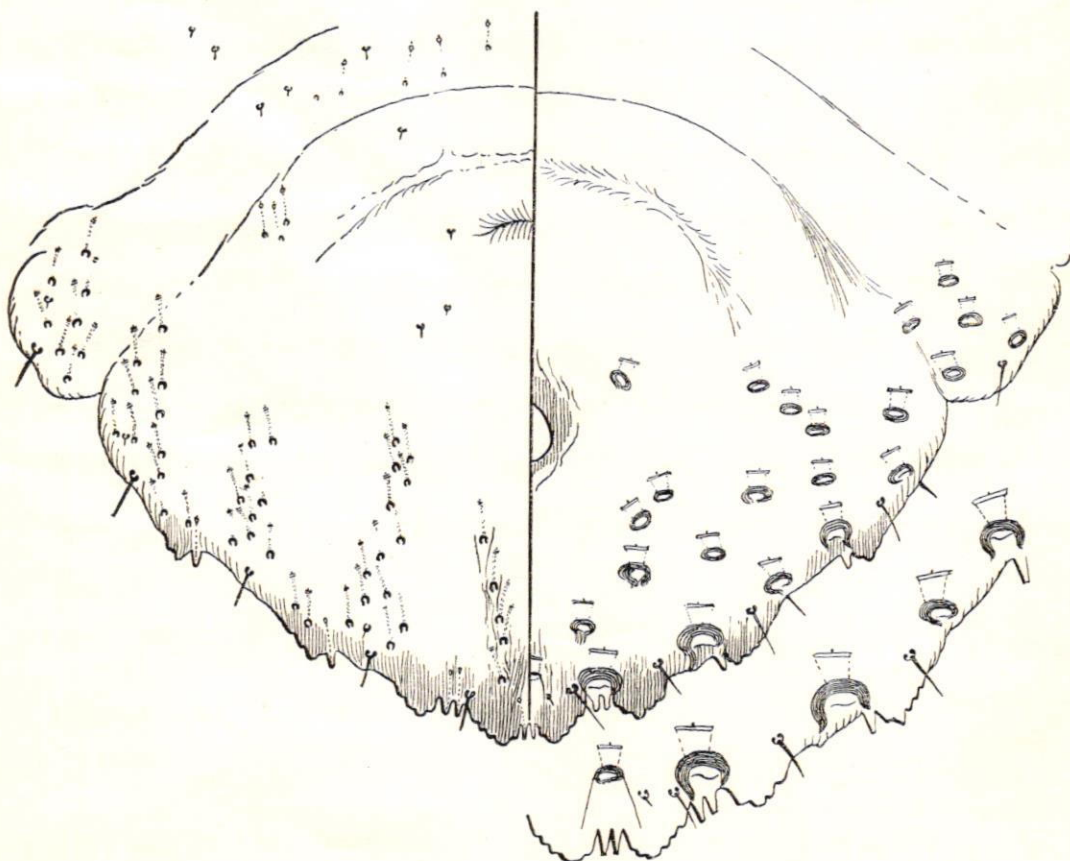

نگارش: محمد کوثری

یک شپشک جدید در ایرانشهر بلوچستان

PARLAGENA MC KENZIE Balachowsky nov. spec.

ایرانشهر یکی از شهرهای بلوچستان ایران است که در طول ۲۲/۲۷ و عرض ۶۰/۶۰ واقع شده است هوای آن گرم و دارای نخلستان های زیاد میباشد - در اطراف ایرانشهر درختان گز (Tamarix sp.) و کهور Ziziphus spina-christi ، استبرق (Calotropis procera) ، Dodonea viscosa، بیش از سایر درختان وجود دارد .

شکل ۱ - Parlagena inops
بی ژیديوم و کنار بزرگ شده آن (شکل از بالا شوفسکی)

اراضی بین ایرانشهر و کوه های قصرقند و جالق مستور از ریگهای روان (dunes) است که بوته های گز را پوشانده و گاهی رأس آنها از زیر شنها نمایان است درخت گز را میتوان گفت که از درختان بومی بلوچستان است و در روی بوته ها و درختان گز چندین شپشک دیده شده که ما در اینجا يك گونه جدید آن را که موسوم به *Parlagena Mc Kenzei* است ذکر مینمائیم .

نمونه شپشک مزبور در سال قبل جمع آوری شده و چون گونه جدیدی بود (شکل ۲) برای تشخیص نزد دکتر بالا شوسکی (رئیس قسمت پارازیتولوژی انستیتو پاستور پاریس) ارسال شد است ایشان پس از مطالعه آن را با سمیکه در بالا ذکر شد نامیده اند .

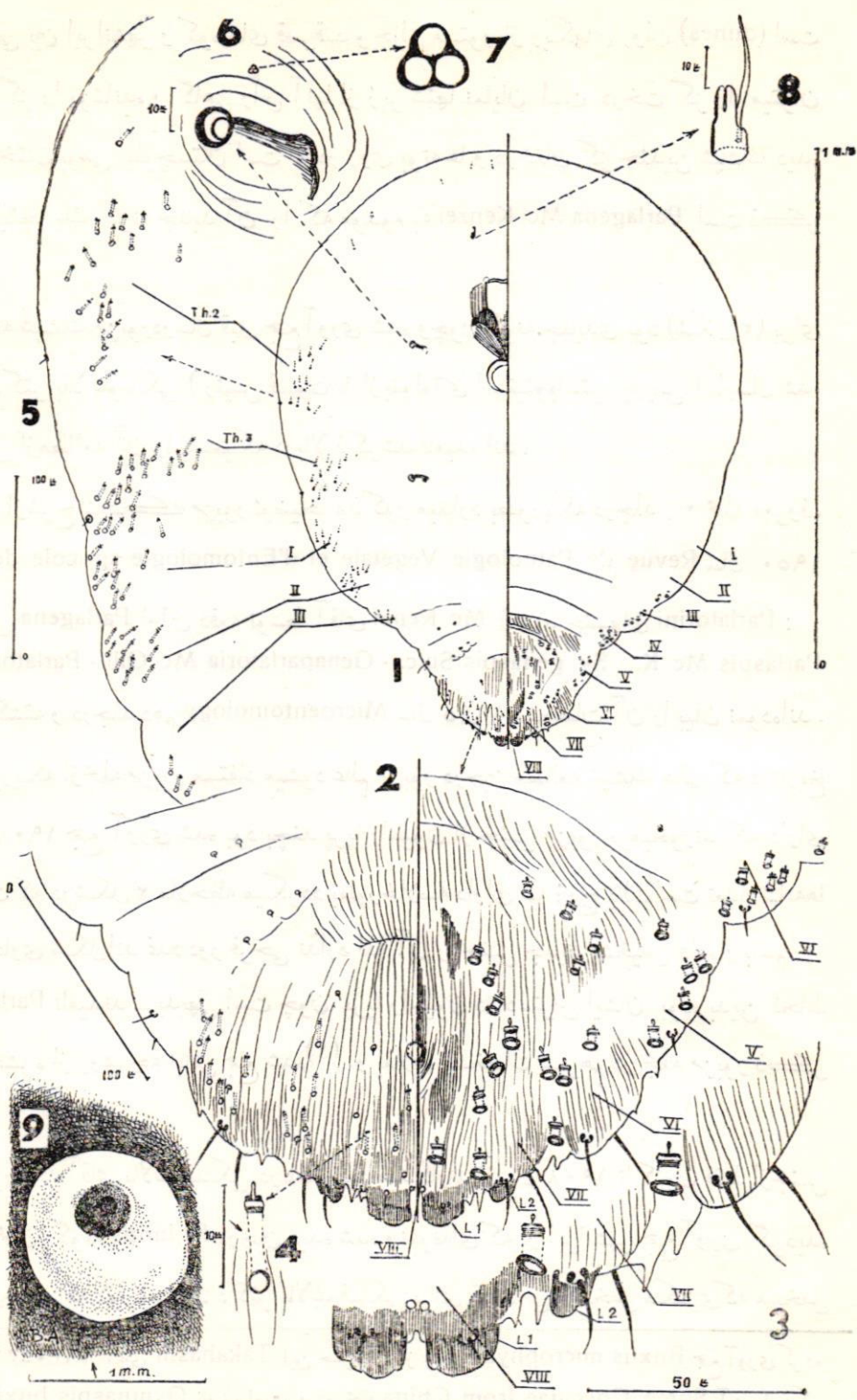
قبل از شرح شپشک مزبور توضیحاً مذکور میدارد بطوریکه در جلد ۲، مجله معروف به : *Revue de Pathologie Végétale et d'Entomologie agricole de France* سال ۱۹۵۰

ذکر شده جنس *Parlagena* اولین دفعه توسط آقای *Mc Kenzi* از سایر جنسهای *Parlatorini* : (*Parlaspis Mc K. - Sy. genaspis Sulc. - Genaparlatoria Mc Gill. - Parlatoria Targ.*) و غیره) مجزا گشته و در جلد دهم *Microentomology* سال ۱۹۴۵ مشخصات آن را بیان نموده اند .

بطوریکه از مجله مزبور مستفاد میشود عالم مزبور در چین مطالعه شپشک هایی که در تاریخ ۱۵ ژوئن ۱۹۰۸ جمع آوری شده بود بچند پریا راسیون از جنس مزبور برمیخورند که دارای مشخصاتی است که در شکل ۲ ملاحظه میگردد بطور خلاصه دارای سه زوج پالت است تعداد شانه ها خیلی کم و خاری شکل اند غدد دور فرجی ندارد لذا آن را جنس جدید تشخیص داده و با سم *Parlagena inops* نامیدند - بدیهی است چون پریا راسیون در دسترس ایشان بوده بدین لحاظ معلوم نیست حشره از روی چه نباتی جمع شده (۱) و بعلاوه مشخصات سپر هم در مجله مزبور ذکر نشده بود .

بطوریکه آقای بالا شوفسکی در نامه خود مینگارند از سال ۱۹۰۸ تا کنون فقط از جنس *Parlagena* همان گونه *P. inops* در چین دیده شده و نمونه ای که از ایرانشهر جمع آوری گردیده دومین گونه از جنس مذکور است - دکتر بالا شوفسکی برای قدردانی از شخص مکنزی که مشخص

(۱) - در سال ۳۶-۱۹۳۵ آقای *Takahashi* این حشره را از روی *Buxus microphylla* جمع آوری کرده و آن را با سم *Gymnaspis buxi* نامیده است و در مجله *Some Coccidae from China* آن را ذکر کرده اند .

شکل ۷ : *Parlagena Mc kenzei* : ماده بالغ - Fig. 2 -
 ۱ - شکل عمومی بدن ۲ - قسمت پیژیدایوم که برای توضیح جزئیات آن بزرگ شده است ۳ - کنار پیژیدایوم ۴ - میکروویوربانی
 ۵ - کنار بطنی سر سینه و قفسه از بطن ۶ - استیکات قدیمی ۷ - قند پری استیکامایک ۸ - شاخک ۹ - سیر ماده
 (شکل از بالا و فسی)

این جنس بوده این حشره را با اسم ایشان یعنی *Parlagena Mc Kenzei* گذارده‌اند و شرح آن بدینقرار است:

صفات خارجی - سپر ماده بالغ مدور و جزئی محدب است رنگش سفید خالص پوست لاروی خرمائی کمی دور از مرکز قرار گرفته طول سپر ۱ الی ۱/۲ میلیمتر است.

صفات میکروسکوپی - ماده بالغ گلابی شکل و از حلقه سوم بطن باریک می‌آید.

Cuticule céphalothoracique غشائی بوده ضخیم نمیشد *Tubercule antennaire*

طویل و در وسط دارای شکافی است و در یکطرفش یک موی بلند یافت میشود.

سوراخ تنفسی قدامی (*Stigmates antérieurs*) دارای یک غده خیلی کوچک

Péristigmatique است که ساختمان آن سه دایره ایست (شکل ۲ - قسمت ۶) ولی سوراخ تنفسی فاقد آن میباشد.

در پی ژیدیوم دو زوج پالت است که بخوبی نمو کرده و پالت سوم را کاملاً فاقد میباشد.

پالت وسطی عریض بدون تقارن کنار داخلی آن موازی و کنار خارجیش جزئی فرورفتگی دارد که بستختی دیده میشود.

رأس این پالت کمی منحنی است. بین پالت وسطی شانه وجود ندارد.

پالت طرفی کوچکتر از پالت وسطی است و رأس آن مدور است کنار خارجی آن دارای

فرورفتگی کاملاً نمایانی است بین پالت وسطی و پالت طرفی یک شانه خاری شکل وجود دارد که

قاعده آن عریض است بین پالت طرفی و حلقه ششم در کنار پی ژیدیوم دوشانه خاری شکل وجود دارد در نزد بعضی افراد این شانه‌ها ممکن است خورد شده یا کوتاه تر بنظر آید.

بعضی اوقات بین حلقه ششم و پنجم یک یا دوشانه خاری شکل کوتاه تر از شانه‌های سابق

الذکر وجود دارد ولی بین حلقه یک الی چهارم هیچوقت مشاهده نمیشود.

Soies marginales طویل و نرم است.

سوراخ آنال کوچک بوده و کاملاً مدور نیست و تقریباً در وسط واقع شده است.

Macropores dorsaux نظیر تیپ *Parlatorini* کوتاه و عریض است دهانه آن بیضی و

جدار دور آن ضخیم است و رأسش دارای دو *Couronnes* میباشد غدد مزبور بین پالت وسطی وجود

ندارد ولی بین پالت وسطی و پالت طرفی یکعدد و در فرورفتگی بین حلقه ششم و هفتم نیز یکعدد و

بقیه بدون نظم معینی در سطح ظهری بتعداد ۱۳ الی ۱۵ عدد پراکنده است (شکل ۲) باستانی آنچه ذکر شد از غدد مزبور در کنار محوطه حلقه پنجم نیز ۴ الی ۵ عدد وجود دارد و همچنین در کنار حلقه‌های دو و چهار این غدد کوچکتر از سایر غده‌ها میباشد. (شکل ۱ و ۲)

سطح بطنی فاقد غدد دورفرجی است ولی مفروش از *Micro pores cylindriques* است (شکل ۲ - قسمت ۴) و از نوع غده‌های مزبور در حلقه سرسینه (*Céphalothorax*) و همچنین در حلقه‌های دوم و سوم سینه و حلقه اول و دوم و سوم بطن وجود دارد. (شکل ۲ - قسمت ۱ و ۵)

BIBLIOGRAPHIE

- A. BALACHOWSKY: Revue de Pathologie végétale et d'Entomologie Agricole de France, Tome XXIX, 1950.- Sur un *Parlagenia* (*Hom-Coccidea*) nouveau du Baloutchestan iranien.
- MC KENZI (How. L.): Microentomology, vol. X, 1945.